

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Anna Dziergawka

w sprawie **K. sp. z o.o.**

z wniosku Trybunału w Kecskemét

w przedmiocie wykonania prawomocnego orzeczenia przepadku

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 17 października 2024 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z 28 sierpnia 2023 r., sygn. X

Kz 560/23 utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy-

Mokotowa w Warszawie z 18 maja 2023 r., sygn. XII Kop 99/23

uchyla zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w mocy
postanowienie Sądu I instancji i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Mokotowa w
Warszawie

Antoni Bojańczyk Małgorzata Bednarek Anna Dziergawka

UZASADNIENIE

27 marca 2023 r. Trybunał w Kecskemét (Węgry) przesłał do Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie nakaz konfiskaty - prawomocne orzeczenie o przepadku zabezpieczonych wcześniej środków pieniężnych znajdujących się na dwóch rachunkach w Banku, prowadzonych dla

firmy K. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w kwotach 723,36 PLN i 20.073.59 EUR wraz z zaświadczeniem, o którym mowa w art. 4 decyzji ramowej Rady [...] z dnia 6 października 2006 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do nakazów konfiskaty.

Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie postanowieniem z 18 maja 2023 r., sygn. akt XII Kop 99/23, na podstawie art. 609 § 2 k.p.k. w zw. z art. 15 § 1 k.k.w. umorzył postępowanie wykonawcze w przedmiocie wniosku o orzeczenie konfiskaty środków pieniężnych zgromadzonych na dwóch rachunkach bankowych w Banku, stanowiących przedmiot przepadku prawomocnie orzeczonego postanowieniem Sądu Rejonowego w Kecskemét z 31 maja 2018 r. w sprawie 9.B.245/2011/1119 - wobec błędnie skierowanego wniosku bezpośrednio do tego Sądu zamiast do Ministra Sprawiedliwości.

Na powyższe orzeczenie zażalenie wniósł Prokurator Okręgowy w Warszawie zaskarżając je w całości, w którym zarzucił obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 609 § 2 k.p.k., poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i uznanie, że wniosek o orzeczenie konfiskaty środków pieniężnych stanowiących przedmiot przepadku prawomocnie orzeczonego postanowieniem Sądu Rejonowego w Kecskemét z 31 maja 2018 r. w sprawie 9.B.245/2011/1119 został nieprawidłowo skierowany do Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie zamiast do Ministra Sprawiedliwości, a nadto pominięcie przy orzekaniu art. 615 § 2 k.p.k., który daje pierwszeństwo umowom międzynarodowym, zaś z przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1805 z 14 listopada 2018 r. w sprawie wzajemnego uznawania nakazów zabezpieczenia i nakazów konfiskaty wynika obowiązek powiadamiania o właściwych organach do wykonania nakazu konfiskaty (art. 24 rozporządzenia), co Polska uczyniła w piśmie z 18 grudnia 2020 r., nr [...] Stałego Przedstawicielstwa Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej, w którym wskazano, iż organami właściwymi do wydawania i wykonywania nakazów konfiskaty są: sądy rejonowe i okręgowe, co przez zastosowanie art. 609 § 2 k.p.k. przy jednoczesnym pominięciu art. 615 § 2 k.p.k. doprowadziło do niesłusznego umorzenia postępowania wykonawczego przez Sąd Rejonowy.

W oparciu o powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z 28 sierpnia 2023 r., sygn. akt X Kz 560/23, zażalenia prokuratora nie uwzględnił i utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego.

Od powyższego postanowienia kasację wniósł Prokurator Generalny, któremu zarzucił:

rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 94 § 1 pkt 5 k.p.k. i art. 98 § 1 k.p.k., polegające na zaniechaniu dokonania przez Sąd Okręgowy wszechstronnej kontroli odwoławczej oraz należytego rozważenia i ustosunkowania się w uzasadnieniu orzeczenia do wszystkich zarzutów podniesionych w środku odwoławczym wniesionym przez prokuratora, w następstwie czego doszło do utrzymania w mocy niezasadnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie o umorzeniu postępowania w przedmiocie wykonania prawomocnego orzeczenia przepadku, w wyniku zaaprobowania przez sąd odwoławczy błędnego poglądu wyrażonego przez sąd *meriti*, iż orzekanie w tym przedmiocie w niniejszej sprawie następuje na podstawie art. 609 § 2 k.p.k., a zatem wniosek o wykonanie orzeczenia przepadku powinien być skierowany przez państwo obce Węgry do Ministra Sprawiedliwości, który następnie zwraca się do właściwego sądu o wydanie postanowienia w przedmiocie dopuszczalności przejęcia orzeczenia do wykonania w Rzeczypospolitej Polskiej, co finalnie skutkowało - wobec niezachowania tego trybu - umorzeniem postępowania na podstawie art. 15 § 1 k.k.w., podczas gdy wniosek o wykonanie prawomocnego orzeczenia przepadku pochodził *in concreto* z państwa członkowskiego Unii Europejskiej, a zatem - stosownie do brzmienia art. 611 fu § 1 k.p.k. - został prawidłowo przesłany bezpośrednio do sądu rejonowego, w okręgu którego sprawca posiadał mienie i z tego względu powinno dojść do jego rozpoznania.

Stawiając powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia o umorzeniu

postępowania w przedmiocie wykonania prawomocnego orzeczenia przepadku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji Sądowi Rejonowemu dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się zasadna w stopniu umożliwiającym rozpoznanie jej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Rozpoznając kasację Prokuratora Generalnego na wstępie należy poczynić kilka uwag wstępnych. Otóż istotna z punktu widzenia oceny rozpatrywanego zarzutu kasacyjnego jest ocena wzajemnych relacji regulacji ujętych w rozdziale 66 w stosunku do rozdziału 66 d kodeksu postępowania karnego. I tak w tej części rozważań należy przypomnieć, że regulacje ujęte w rozdziale 66 d kodeksu postępowania karnego zostały dodane nowelą z 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2009 r. Nr 8, poz. 39), która weszła w życie z dniem 5 lutego 2009 r. Celem tej regulacji było dostosowanie prawa polskiego do postanowień decyzji Rady Unii Europejskiej z 6 października 2006 r., 2006/783/WSiSW, w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do nakazów konfiskaty. Otóż wymieniona decyzja ramowa nakładała na państwa członkowskie Unii Europejskiej obowiązek wprowadzenia do krajowego porządku prawnego przepisów umożliwiających wykonywanie orzeczeń dotyczących nakazów konfiskaty bezpośrednio na podstawie orzeczeń właściwych "organów wymiaru sprawiedliwości" innych państw Unii Europejskiej. Wskazana decyzja ramowa została następnie zastąpiona rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1805 z 14 listopada 2018 r. w sprawie wzajemnego uznawania nakazów zabezpieczenia i nakazów konfiskaty (Dz. Urz. UE L 303 z 28 listopada 2018 r.), które obowiązuje w krajach członkowskich UE (z wyjątkiem Irlandii i Danii) od 19 grudnia 2020 r. (art. 39 i 40 rozporządzenia). Wymienione rozporządzenie – jak słusznie zauważył skarżący - oparte jest na zasadzie wzajemnego uznawania, zgodnie z którą wszystkie orzeczenia sądowe w sprawach karnych zapadłe w jednym państwie Unii Europejskiej będą zazwyczaj bezpośrednio uznawane i egzekwowane w innym państwie Unii Europejskiej. W art. 14 ust. 1 wskazanego rozporządzenia uregulowana została zasada bezpośredniego przekazywania pomiędzy organem

wydającym i organem wykonującym (a tylko wyjątkowo, gdy wymaga tego struktura wewnętrznego systemu prawnego za pośrednictwem organu centralnego, o którym mowa w art. 24 ust. 2 rozporządzenia) nakazy konfiskaty, przez które rozumie się sankcję lub środek prawomocnie orzeczony przez sąd po przeprowadzeniu postępowania w związku z popełnieniem przestępstwa, powodujące ostateczne pozbawienie mienia osoby fizycznej lub prawnej (art. 2 pkt 2 rozporządzenia). Polska - stosownie do treści art. 24 ust. 1 rozporządzenia - pismem z 18 grudnia 2020 r. powiadomiła Komisję Europejską, iż stosowanie ww. aktu nie wymaga zmiany przepisów krajowych, oraz że nie ustanawia się organu centralnego w zakresie nakazu konfiskaty, a organami wydającymi i wykonującymi nakaz konfiskaty są sądy rejonowe i okręgowe. W tym aspekcie należy mieć w polu widzenia, że przepisy art. 4, art. 5, art. 7 i art. 12 wymienionej wyżej decyzji ramowej Rady 2006/783/WSiSW, które – jak już zostało to wskazane - zostały zaimplementowane do kodeksu postępowania karnego w art. 611 ff § 1 i 2 k.p.k., zgodnie z którym w razie wystąpienia państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie prawomocnego orzeczenia przepadku, orzeczenie to podlega wykonaniu przez sąd rejonowy, w okręgu którego sprawca posiada mienie lub osiąga dochody albo ma stałe lub czasowe miejsce pobytu. Wystąpienie zatem organu sądowego współpracującego państwa członkowskiego Unii Europejskiej może dotyczyć zarówno przepadku przedmiotu, który uprzednio został zabezpieczony (zamrożony) orzeczeniem właściwego polskiego sądu lub prokuratora wydanym na podstawie przepisów rozdziału 62 b k.p.k., jak i przedmiotu, co do którego takie orzeczenie uprzednio nie zapadło. Z powyższego wynika więc, że wykonanie prawomocnego orzeczenia przepadku na wniosek państwa członkowskiego Unii Europejskiej (państwa wydania orzeczenia) następuje na podstawie przepisów rozdziału 66 d k.p.k. oraz rozporządzenia 2018/1805 w sprawie wzajemnego uznawania nakazów zabezpieczenia i nakazów konfiskaty, zaś na podstawie przepisów rozdziału 66 k.p.k. wykonuje się co do zasady orzeczenia w tym przedmiocie nie pochodzące z krajów członkowskich Unii Europejskiej. Tym samym we współpracy w sprawach karnych realizowanej pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej uregulowania zawarte w rozdziale 66 d kodeksu postępowania karnego wypierają przepisy zamieszczone w

rozdziale 66 k.p.k. pt. „Przyjęcie i przekazanie orzeczeń do wykonania”. Mają one bowiem – jak słusznie zauważył skarżący - charakter przepisów *lex specialis* względem przepisów rozdziału 66 k.p.k. (zob. również S. Steiborn [w:] L. K. Paprzycki (red.). Komentarz aktualizowany do art. 425-673 Kodeksu postępowania karnego, LEX/el 2015 - komentarz do art. 609; B. Nita-Światłowska [w:] J. Skorupka, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. 6, Warszawa 2023, publ. w Legalis - komentarz do art. 611 fu).

Stanowisko więc sądu *a quo* w całości zaaprobowane przez sąd *ad quem* z którego wynika, iż wniosek o wykonanie prawomocnego orzeczenia przepadku pochodzący z kraju członkowskiego Unii Europejskiej musi być w pierwszej kolejności skierowany do organu centralnego - Ministra Sprawiedliwości, a dopiero następnie przekazany do procedowania właściwemu sądowi jest błędne, gdyż nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach krajowych oraz wiążących Polskę przepisach unijnych. Brak było zatem podstaw do stosowania w niniejszej sprawie art. 609 § 2 k.p.k. i art. 15 § 1 k.k.w., gdyż rozpoznanie wniosku strony węgierskiej jako pochodzącego od państwa członkowskiego Unii Europejskiej powinno nastąpić na podstawie przepisów rozdziału 66 d k.p.k. Oznacza to, że sąd odwoławczy nie dokonał rzetelnej kontroli instancyjnej, mimo że skarżący w zażaleniu podnosił naruszenie art. 609 § 2 k.p.k. oraz art. 615 § 2 k.p.k. co skutkowało w konsekwencji naruszeniem przepisów wskazanych w zarzucie sformułowanym w nadzwyczajnym środku zaskarżenia, które to naruszenie miało istotny wpływ na treść zapadłych orzeczeń. Tym samym uchylenie zaskarżonego orzeczenia i utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, a w konsekwencji przekazanie sprawy temuż sądowi do ponownego rozpoznania - jest uzasadnione.

Sąd ponownie rozpoznający sprawę winien wziąć pod uwagę powyższe zapatrywanie prawne i rozpoznać wniosek Trybunału w Kecskemét zgodnie z uregulowaniami określonym w rozdziale 66 d k.p.k.

Mając powyższe okoliczności na uwadze orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

Antoni Bojańczyk Małgorzata Bednarek Anna Dziergawka

WB

[ms]